

**UDSKRIFT AF DOMBOGEN
FOR
GRØNLANDS LANDSRET**

Den 2. maj 2016 blev af Grønlands Landsret i sagen

sagl.nr. C 091/16

(Retten i Grønlands sagl.nr.

BS 190100/2013)

Sagsøger

(advokat Finn Meinel, Nuuk

j.nr. 11809)

mod

Sagsøgte

(advokat Jens Christensen,

j.nr. 30946)

afsagt sålydende

B E S L U T N I N G:

Beslutning i første instans

Retten i Grønland traf ved beslutning af 30. marts 2016 afgørelse om, at sagsøgers anmodning om omberømmelse af hovedforhandling i sagen til Sagsøger mod Sagsøgte ikke tages til følge.

Kære

Sagsøger har kæret afgørelsen til landsretten.

Påstande

Sagsøger har nedlagt påstand om at den af Retten i Grønland berammede hovedforhandling omberammes.

Sagsøgte har nedlagt påstand om stadfæstelse.

Parternes anbringender

Sagsøger har i kæreskrift anført blandt andet følgende:

”Der nedlægges påstand om, at sagens forberedelse skal genoptages, jf. retsplejelovens § 223 smh. med § 123, stk. 3, og at der sker udsættelse af hovedforhandlingen. Retten i Grønland anmodes om selv at omgøre sin beslutning, jf. retsplejelovens § 110, eller videresende kæresagen til Grønlands Landsret. Der anmodes om, at Retten i Grønland i givet fald tillægger kære opsættende virkning, jf. retsplejelovens § 521, subsidiært at Grønlands Landsret tillægger kære opsættende virkning.

Det fremgår af Retten i Grønlands afgørelse, at sagens forberedelse afsluttes og sagen berammes som følge af at parterne i fællesskab ikke har indleveret et processkrift til afklaring af det videre forløb. Det bemærkes, at jeg forgæves har forsøgt at afklare det videre forløb ved telefoniske henvendelse og beskeder til modpartens advokatkontor. Det har derfor ikke været muligt for mig at indlevere et fælles processkrift. De sagsøgte har selv intet gjort for at medvirke til at overholde fristen, hvilket måske kan skyldes at de sagsøgte selv ingen interesse har i, at de forhold parterne blev pålagt blev opnået. Det er baggrunden for, at der blevet anmodet om et retsmøde, hvortil parterne og skønsmanden blev indkaldt, og hvor der kunne lægges en fast plan for det videre forløb. Det bemærkes i den forbindelse, at skønsmanden ikke har afgivet en endelig skønsrapport med besvarelse af de stillede spørgsmål, og retten bør i den forbindelse, og under skyldig hensyntagen til rpl. § 170, stk. 1, 3. pkt., sørge for at erklæringen kan danne grundlag for en retssagsbehandling. Det er helt oplagt, at skønsmanden uddybning af skønsrapporten har betydning for sagens afgørelse. Selv om retten måtte have den opfattelse at den pågældende foreløbige skønserklæring er tilstrækkelig til behandling af sagsøgers erstatningspåstand, har sagsøger ikke haft mulighed for, at fremkomme med efterfølgende processkrift over for de to sagsøgte. Det bemærkes i den forbindelse, at skønsmanden selv udtrykkeligt har anført, at skønserklæringen ikke er endelig. Om sagens forløb bemærkes, at gennemførelsen af skønsforretning ikke er forsinket på grund af sagsøgers forhold, men på grund af andre forhold som sagsøger ikke er herre over. Stævning blev indgivet sommeren 2013. Først den 27. november 2013 fremkom sagsøgte med svarskrift. Der blev efterfølgende opnået enighed om skønstema og udmeldt skønsmand. Skønsmanden nåede dog ikke i 2014 at foretage besigtigelse og udarbejde skønsrapport. Han har herom skrevet mail af 19. januar 2015 til retten og parterne, hvoraf fremgår:

...

”Jeg skal herved beklage, at jeg grundet stort arbejdspress svarer for sent på denne mail i forhold til det angivne svarskrift. Jeg skal ligeledes beklage, at det grundet stort arbejdspress ikke lykkedes mig at få gennemført sagen i sommeren 2014.

Jeg vil hermed foreligge min plan for den videre gennemførelse af sagen.

1. Jeg anmoder om i den nærmeste fremtid at få adgang til tegninger og beregninger vedrørende gavli og stabilitet af hallen. Jeg kan så ud fra disse forberede mig på syn og skønsforretningen. Jeg mailer JT om han kan finde disse til mig.
2. Jeg kan oplyse, at jeg først påregner at afholde syns- og skøns forretningen efter 15. april, når vi er sikre på, at sneen er væk.
3. Jeg kan ligeledes oplyse, at jeg ikke påregner, der skal destruktive undersøgelser ved den første syns- og skønsforretning.”

...

Som det også fremgår af mailen forudsætter en fyldestgørende besvarelse af skønstemaet en destruktiv undersøgelse, hvorfor undersøgelsen først kan foretages om sommeren. Det blev derfor aftalt at skønsmanden i sommeren 2015 skulle foretage de indledende undersøgelser, og at han derefter vil udtale sig om hvilke yderligere undersøgelser der skulle foretages. Der var herefter et udenretligt forløb, hvor der forgæves blev søgt afklaret om hvorledes den resterende del af skønsforretningen skulle foretages. Der blev ikke opnået enighed herom inden den af Retten i Grønland fastsatte frist, hvorfor jeg anmode om et retsmøde til drøftelse af dette. Retten i Grønland tog ikke stilling til anmodning om afholdelse af retsmøde, men berammede i stedet sagen.

Berammelsen foregik herudover ved at min sekretær blev kontaktet med henblik på at afklare mulighed i min kalender. Som aftalt med Retten i Grønland på møde mellem advokatforeningen og Retten i Grønland gælder der et generelt forbehold for om partsrepræsentanten også kan, når Retten berammer vi sekretærer. Min klient kan ikke deltage på det pågældende tidspunkt, hvorfor jeg har bedt om omberømmelse. Dette har Retten i Grønland afvist. Det fastholdes, at der skal ske omberømmelse. Omberømmelse bør endvidere ske til et tidspunkt, der sikrer at skønsmanden kan have færdiggjort skønsrapporten, og at der kan ske efterfølgende skriftveksling. I den forbindelse bemærkes, at skønsmandens oplysninger om udbedring/-udbedringsperiode tillige skal anvendes til at opgøre huslejetab mv. hvorved der skal ske udpegning forelæggelse for en skønsmand til at udtale sig om huslejetabet, om husningsudgifter mv. Det forhold, at sagen blev anlagt i 2013 kan ikke, heller ikke når henses til ovenstående forløb, gøre at sagsøger afskæres fra den bevissikring og bevisførelse, der består i en korrekt gennemført skønsforretning, hvor sagsøgte tilpligtes at medvirke”.

Sagsøgte har i kære svarskrift anført bl.a.:

”Jeg er ikke bekendt med, hvilke henvendelser, der af sagsøger skulle være gjort til mig vedrørende sagens forberedelse, som anført i kæreskriftet. Der foreligger i sagen skønserklæring dateret den 6. maj 2015. Det gøres derfor gældende, at det processuelt er sagsøgers risiko, at sagsøger ikke har opnået det resultat, som sagsøger måtte have ønsket sig ved sin begæring om syn og skøn som bevismiddel, og at der snart er gået 1 år siden erklæringens fremkomst.

Herudover gør jeg overordnet gældende, at der ikke foreligger sådanne særlige omstændigheder, der kan begrunde en ændring af rettens bestemmelse om berømmelse af hovedforhandling. Jeg henviser i den forbindelse til det princip, som er indeholdt i den danske retsplejelovs § 389a, og som har følgende ordlyd:

”Kendelser og andre beslutninger, der afsiges af byretten under hovedforhandlingen eller under dennes forberedelse, kan ikke kæres. Procesbevillingsnævnet kan dog meddele tilladelse til kære, hvis kendelsen eller beslutningen angår spørgsmål af væsentlig betydning for sagens forløb eller af Afgørende betydning for parten, og der i øvrigt er anledning til at lade afgørelsen prøve af landsretten som 2. instans. Stk.2 – Ansøgning om karettilladelse efter stk. 1 skal indgives til Procesbevillingsnævnet, inden 2 uger efter at afgørelsen er truffet”.

Jeg gør gældende, at bestemmelsen er udtryk for et retsprincip, som tillige finder udtryk i den grønlandske retspleje. Jeg gør således gældende, at der for at ændre en procesledende beslutning i 1.instans skal foreligge særlige omstændigheder, der giver anledning til, at afgørelsen skal prøves af Grønlands Landsret. Sådanne særlige omstændigheder ses ikke at foreligge i nærværende sag, som i øvrigt ikke kan anses at vedrøre særligt komplekse eller principielle juridiske spørgsmål. Hertil kommer, at sagsøger siden den 18. marts d.å., hvor retten skriftligt tilkendegav, at retten ikke fandt grundlag for udsættelse, har været klar over rettens stillingtagen. Uagtet dette forhold og uagtet at sagsøger siden den 30. marts d.å. har haft mulighed for at påkære rettens beslutning, har sagsøger valgt at afvente kære indtil den 13. april d.å. Dette forhold bør ligeledes tale imod sagsøgers kære, idet sagsøgte i den mellemliggende periode, når henses til at hovedforhandlingen påbegyndes allerede den 9. maj d.å., har indledt sin forberedelse af hovedforhandlingen på det foreliggende grundlag. Det bemærkes i øvrigt, at sagsøgers begæring om omberømmelse primært synes at være begrundet i det forhold, at en bestemt person ansat hos sagsøger angiveligt ikke kan møde på det berammede tidspunkt, jfr. Sagsøgers mail til Retten i Grønland dateret den 18., marts d.å. Dette uagtet at den pågældende efter det oplyste ikke har nogen betydning for sagen, herunder dens bevisførelse. Sagsøgers henvisning til yderligere syn og skøn med medvirken af ejendomsrådgiver m.v. fremstår således som en unødigt vidtløftiggørelse af sagen alene med henblik på at få denne omberømmet.”.

Retten i Grønland har ved sagens fremsendelse anført blandt andet:

”Det bemærkes, at retten alene fremsender kopier, da sagen verserer ved Retten i Grønland og er berammet til hovedforhandling den 9. maj 2016. Jeg kan henholde mig til den trufne afgørelse. Jeg kan supplerende oplyse, at rettens beslutning af den 30. marts 2016 alene omhandlede spørgsmål om omberømmelse. ...”.

Retten i Grønland ses ikke at have taget stilling til sagsøgers begæring om at tillægge kæremålet *opsættende virkning*.

Retten i Grønland ses ej heller at have taget stilling til sagsøgers begæring om *at omgøre* sin beslutning.

Landsrettens begrundelse og resultat:

Kære af beslutning

Bestemmelsen i den danske retsplejelovs § 389a er indført for at begrænse antallet af kæremål i Danmark. Bestemmelsen ses ikke, at være udtryk for et universelt retsprincip, der går forud for ordlyden af retsplejelov for Grønland § 517, stk. 1, hvoraf fremgår, at beslutninger truffet af retterne i første instans *kan kæres til Grønlands Landsret*.

Sagens parter

Det fremgår af retsbogen for Retten i Grønland af 9. december 2015, at NBN er adciteret. En begæring fremsat i mødet af sagsøger om udskillelse af adciteredes eventuelle erstatningsansvar blev frafaldet. De følgende retsmøder ses imidlertid afholdt uden inddragelse af adciterede og uden at det fremgår, at adcitationssagen er hævet. Landsretten har *behandlet kæresagen uden inddragelse af adciterede*, idet den påkærede beslutning kun ses at vedrøre hovedsagens parter.

Sagsøgers anmodning om telefonretsmøde

Det fremgår af sagens forberedelse, at *anmodning om syn og skøn er indgivet af sagsøgeren*. Efter bemærkninger fra sagsøgte, er spørgsmål herefter forelagt for skønsmanden. Det fremgår af kære svarskriftet, at der er afgivet skønserklæring den 6. maj 2015. Erklæringen ses ikke fremlagt eller sendt med sagens akter til landsretten. Det bemærkes, at ifølge den fremsendte retsbogsudskrift, er der ikke afholdt retsmøder i perioden fra 30. juni 2014 til 11.

august 2015, hvor der blev holdt kontorretsmøde og kun skønsmandens faktura blev fremlagt.

I et retsmøde den 4. september 2015 blev det *aftalt, at parterne* skal tage kontakt til skønsmanden og drøfte hvornår fortsat skønsforretning med henblik på samtidig udbedring kan gennemføres. Det fremgår, at såfremt parterne ikke kan finde en acceptabel fremgangsmåde med skønsmanden, anmodes *parterne om, at henvende sig* til retten med henblik på ombestemmelse af retsmøde berammet til den 7. december 2015. Efter yderligere udsættelser og anmodninger til parterne i fællesskab konstaterede retten den 28. januar 2016, at ”parterne har anmodet om en yderligere frist...”, hvorefter retten *meddelte parterne fristen til den 25. februar 2016* og samtidig meddelte, at ”*parterne skal inden fristens udløb fremsende et processkrift til retten, hvori det videre forløb for syn og skøn meddeles*”.

Det fremgår af e-mail af 24. februar 2016, at sagsøgers advokat har anmodet Retten i Grønland om at indkalde til telefonisk forberedende retsmøde, hvortil skønsmanden indkaldes. Det fremgår af mailen, at sagsøger anmoder om, at der på mødet bliver taget stilling til om der kan opnås enighed om forløbet af sagen eller om sagen skal berammes til hovedforhandling. E-mailen er sendt til såvel Retten i Grønland samt modpartens advokat. Mailen er sendt inden den senest meddelte frists udløb den 25. februar 2016. *Retten tog ikke umiddelbart ved e-mailens modtagelse eller ved fristens udløb den 25. februar stilling til begæringen om afholdelse af et møde.*

Først ved e-mail af 18. marts 2016 meddelte Retten i Grønland, at man ikke finder grundlag for udsættelse, mens der fortsat *ikke blev taget stilling til anmodningen om afholdelse af møde*. Det fremgår ikke hvorfor der ikke har kunnet afholdes møde i perioden fra 24. februar til 18. marts. Retten i Grønland meddelte videre, at ”sagens forberedelse ses afsluttet jf. retsplejelovens § 223, stk. 1.” Af den nævnte bestemmelse fremgår, at retten afgør, hvornår forberedelsen afsluttes. Retten ses ikke af de fremsendte retsbogsudskrifter, at have truffet bestemmelse om forberedelsens afslutning.

Det fremgår ikke af den videre korrespondance efter 24. februar 2016 eller af kære svarskriftet, *hvorledes sagsøgte har forholdt sig til den fælles forpligtelse* for parternes som Retten i Grønland gennem et antal retsmøder har pålagt dem.

Da Retten i Grønland hverken ved fristudløb den 25. februar 2016, ved e-mailen af 18. marts 2016 eller den påkærede beslutning af 30. marts 2016 tog stilling til sagsøgers anmodning i e-mail af 24. februar 2016 om afholdelse af telefonisk retsmøde, *finder landsretten allerede som følge heraf, at Retten i Grønlands beslutning af 30. marts 2016 bør ophæ-*

ves og sagen hjemvises med henblik på stillingtagen til anmodningen om afholdelse af telefonisk møde.

Berammelsesmøde af hovedforhandling

Efter den i kæreskriftet foreliggende oplysning fra sagsøgers advokat kan det lægges til grund, at berammelse af hovedforhandling i civile sager i Retten i Grønland foretages ved at en sekretær ved Retten i Grønland ringer til advokatens sekretær, der oplyser hvornår advokaten har ledig tid i kalenderen. Advokat FM har i kæreskriftet oplyst, at der på et fællesmøde med advokaterne og Retten i Grønland er aftalt at denne fremgangsmåde kan anvendes med et generelt forbehold om, at advokaten anmoder om omberammelse såfremt en partsrepræsentant ikke kan møde. Sagsøgte har ikke i sit kæreskrift fremsendt bemærkninger herom, ligesom dommeren ved Retten i Grønland ved sin fremsendelse af sagen, ikke har afkræftet denne oplysning. Landsretten kan herefter lægge til grund, at det af sagsøgers advokat oplyste om fremgangsmåden er den der anvendes. Alene som følge heraf finder landsretten, at *advokat FM-s meddelelse ved e-mail af 11. marts 2015 om at sagsøgers repræsentant ikke kan give møde, burde have medført omberammelse af sagen*. I den forbindelse bemærkes, at uagtet sagsøger er et selskab, er Sagsøger et ejendomsselskab med en direktør som ejer af aktierne. Landsretten kan således ikke tiltræde Retten i Grønlands afgørelse om, at sagsøger kan lade sig repræsentere ved en anden partsrepræsentant.

Bevisførelse og varighed af hovedforhandlingen

Det bemærkes, at Retten i Grønland ikke i forbindelse med berammelsen af hovedforhandling, der er sket uden afholdelse af møde, ses, at have afæsket parterne stillingtagen til bevisførelsen.

T h i b e s t e m m e s :

Retten i Grønlands afgørelse ophæves og sagen hjemvises med henblik på stillingtagen til begæringen om afholdelse af forberedende retsmøde.

Fastsættelse af sagsomkostninger for kæremålet, sker i forbindelse med afslutning af hovedsagen.

Søren Søndergård Hansen

Udskriftens rigtighed bekræftes.

GRØNLANDS LANDSRET, den 3. maj 2016

[...]